

N:o 28.

Ank. till Riksd. Kausli den 13 Febr. 1882, kl. 3 e. m.

Kongl. Maj:ts nådiga Proposition till Riksdagen, angående J. Bergströms, W. Carlbergs, med fleres, frikallande från borgensansvarighet för återbetalning af två åt Vessman—Barkens jernvägsaktiebolag beviljade statslån; Gifven Stockholms Slott den 27 Januari 1882.

Kongl. Maj:t vill, under hänvisande till innehållet af bilagda utdrag utaf statsrådsprotokollet öfver ett civilärende, härigenom föreslå Riksdagen medgifva, att J. Bergström, W. Carlberg, N. G. Hero, F. V. Åmans sterbhusdelegare och A. Nordlander frikallas från den ansvarighet, hvori de, på grund af borgen, häfta, Bergström, Carlberg, Hero och Åmans sterbhusdelegare för återbetalning af nuvarande återstoden utaf ett vid 1853—1854 årens riksdag till anläggning af Vessman—Barkens jernväg anvisadt statslån å två hundra tusen riksdaler, samt bemålde personer och Nordlander för återbetalning af nuvarande återstoden utaf ett vid 1856—1858 årens riksdag till fullbordande af berörda jernväg beviljadt statslån å enahanda belopp.

De till ärendet hörande handlingar skola tillhandahållas vederbörande Riksdagens Utskott, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

Fredrik Hederstierna.

Utdrag af protokollet, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 27 Januari 1882.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern Grefve *Posse*,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre *Hochschild*,
Statsråden: *Lovén*,
von Steyern,
Friherre *von Otter*,
Taube,
Hederstierna,
Hammar skjöld,
Richert,
Themptander.

Vidare föredrog Departementschefen Statsrådet *Hederstierna*:

22:o.

En underdånig ansökning af den 16 December 1881 från styrelsen för Vessman—Barkens jernvägsaktiebolag samt J. Bergström, W. Carlberg, N. G. Hero och A. Nordlander, de fyra sistnämnde i egenskap af löftesmän för de båda statslån å tillhopa 400,000 kronor, som nämnda bolag erhållit, att Kongl. Maj:t täcktes till näst instundande Riksdag göra nådig framställning, att bemälde löftesmän måtte från sin borgensansvarighet befrias; i anledning hvaraf fullmäktige i Riksgäldskontoret afgifvit infordradt underdånigt utlåtande af den 5 i denna månad.

Statsrådet *Hederstierna* yttrade härefter:

»Vid 1853—1854 årens riksdag anvisade Rikets Ständer åt det bolag, som kunde bilda sig för anläggning af jernväg emellan sjöarne Norra Barken

och Vessman inom Norrbärkes och Grangärdes socknar af Kopparbergs län, ett lån af 133,333 riksdaler 16 sk. banko eller 200,000 kronor att från Riksgäldskontoret utgå och enligt skuldförbindelse med därför af fullmäktige i kontoret godkänd borgen eller säkerhetshandling återbetalas genom erläggande, före hvarje års slut, af 5 procent å hela den utbekomna lånesumman, dervid skulle beräknas tre procent årlig ränta för obetalt lånebelopp, och återstoden utgöra kapitalafbetalning. Vid påföljande 1856—1858 årens riksdag beviljade Rikets Ständer det emellertid bildade Vessman—Barkens jernvägsaktiebolag ett nytt lån å 200,000 riksdaler riksmünt eller kronor för fortsättningen och fullbordandet af förberörda jernvägsanläggning emot vilkor, att bolaget genom därför af dess direktion afgifven och utaf fullmäktige i Riksgäldskontoret godkänd skuldförbindelse, för hvars fullgörande skulle ställas sådan säkerhet, som af bemålde fullmäktige godkändes och antoges, åtog sig att återbetala detta lån genom erläggande, före hvarje års slut, af sex procent utaf hela den utbekomna lånesumman, dervid fyra procent ränta komme att beräknas å det obetalta kapitalet och återstoden anses utgöra kapitalafbetalning.

För det förre af dessa lån afgåfvo riksdagsmannen J. Bergström samt bruksegarne W. Carlberg och N. G. Hero äfvensom numera affidne bruksegaren F. V. Åman proprie och solidarisk borgen, och för det senare lånet iklädde sig nyssnämnde fyra personer, tillika med Axel Nordlander, enahanda slags borgen.

Uti en i Januari månad sistlidna år ingifven skrift anhöll styrelsen för Vessman—Barkens jernvägsaktiebolag, vid det förhållande att nådiga förordningen den 15 Oktober 1880 angående inteckning af jernväg då mera trädt i kraft, samt, enär de fleste af löftesmännen för lånen vore öfver sjutio år gamla och således svårligen kunde öfverlefva den stadgade tiden för desammas slutbetalning, och dertill komme att anskaffande af nya borgesmän vore omöjligt, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att bolaget finge lemna inteckning i sin jernväg till säkerhet för sin återstående skuld å lånen i stället för den personliga borgensansvarigheten för densamma. I det utlåtande, fullmäktige i Riksgäldskontoret den 27 Januari 1881 afgåfvo öfver berörda ansökning, fäste fullmäktige uppmärksamheten derpå, att ifrågavarande borgensansvarighet tillkommit, ej på grund af någon uttrycklig Riksdagens föreskrift angående beskaffenheten af den säkerhet, som borde af jernvägsbolaget ställas, utan endast på grund af den tillämpning, som vid lånebeloppens utbetalning gjorts af Riksdagens beslut i ämnet; att, om vid tiden för lånens beviljande och utbetalning någon lag för inteckning i jernväg funnits, hinder icke mött för dåvarande fullmäktige att såsom säkerhet för lånevilkorens fullgörande antaga dylik inteckning; samt

att, ur billighetssynpunkt skäl för bifall till ansökningen kunde ligga i såväl berörda förhållanden som ock den omständigheten, att bolagets mindre gynsamma ekonomiska ställning till hufvudsaklig del härrörde af den minskning i trafik å bolagets bana, som vållats af Frövi—Ludvika och Bergslagens jernvägsaktiebolags jernvägars, vid byggandet af Vessman—Barkens jernväg svårigen förutsedda, men af staten sjelf sedermera koncessionerade anläggning. Då emellertid fullmäktige endast hade att taga hänsyn till statens säkerhet, ansågo fullmäktige sig ej kunna förorda bifall till ansökningen; och med anledning häraf fann Eders Kongl. Maj:t ej heller densamma böra till vidare åtgärd föranleda.

En förnyad ansökning om eftergift af ofta berörda borgensansvarighet föreligger nu till Eders Kongl. Maj:ts pröfning.

Styrelsen för Vessman—Barkens jernvägsaktiebolag och de nu kvarlevande fyra borgesmännen, J. Bergström, W. Carlberg, N. G. Hero och A. Nordlander, hafva nemligen uti en den 20 December sistlidna år ingifven skrift anhållit att, sedan Riksgäldskontoret numera under den 31 förutgående Oktober erhållit inteckning i bolagets fasta och lösa egendom till säkerhet för återstoderna af båda lånen, utgörande å det första Kronor 78,252: 01 och å det senare

» 63,947: 10
eller tillsammans Kronor 142,199: 11

och då det icke kunde lida tvifvel, att denna inteckning i bolagets jernväg af $1\frac{1}{2}$ mils längd med tillhörigheter fullt betryggade statens rätt, Eders Kongl. Maj:t måtte till Riksdagen göra nådig framställning, att löftesmännen kunde befrias från sin ansvarighet för berörda lån.

Öfver denna ansökan hafva fullmäktige i Riksgäldskontoret den 5 innevarande månad afgifvit infordradt underdånigt utlåtande och deri, jemte åberopande af de skäl för bifall till ansökningen, hvilka fullmäktige anført uti sitt yttrande af den 27 Januari 1881, vidare erinrat, att till hvad sålunda anförts kommit omständigheter, som gäfvo ytterligare stöd åt ansökningen, i det nämligen *dels* bolagets jernväg numera blifvit behörigen intecknad till säkerhet med bästa förmånsrätt för statens fordran; *dels* ock denna fordran, hvars ursprungliga belopp utgjorde 400,000 kronor, genom fortgående årliga afbetalningar, af hvilka den sista verkstälts sedan ärendet år 1881 af fullmäktige pröfvades, nu nedgått till 142,199 kronor 11 öre jemte ränta, för hvilket belopp den beviljade inteckningen i bolagets jernväg med alla dess tillhörigheter väl syntes erbjuda den säkerhet, Riksdagen vid lånens beviljande afsett att erhålla. Vidare ville fullmäktige erinra, att, med undantag endast för ett under innevarande år till slutbetalning förfallande, Nora—Edsvalla jernvägsaktiebolag lemnadt lån, hvaraf omkring 8,700 kronor åter-

stode oguldnå, nu ifrågavarande åt Vessman—Barkens jernvägsaktiebolag beviljade två lån utgjorde de enda för enskild jernvägsanläggning från Riksgäldskontoret utbetalta statsbidrag, för hvilkas återbetalning borgenssäkerhet funnes aflemnad. I betraktande af hvad sålunda anförts, ansågo fullmäktige giltiga skål förefinnas att bringa framställningen under Riksdagens pröfning och tillstyrkte i följd häraf aflåtande till Riksdagen af nådig proposition i ämnet.

Då, såsom fullmäktige erinrat, någon sådan personlig ansvarighet för jernvägsbolagets lån af staten, som den nu ifrågavarande, säkerligen icke skulle hafva fordrats, derest in-teckning i jernvägen kunnat vid tiden för lånens utlemnande lagligen ega rum,

och då jernvägen med dess tillhörigheter, efter det in-teckning deri numera vunnits för lånens återstående kapitalbelopp jemte räntor, torde få anses utgöra fullgod säkerhet för den med nära två tredjedelar minskade ursprungliga lånesumman,

synes billigheten bjuda och hänsynen till statens trygghet för återfående af sin fordran medgifva, att borgensansvarigheten eftergifves.

Jag tillåter mig således hemställa, det Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen medgifva, att J. Bergström, W. Carlberg, N. G. Hero, F. V. Åmans sterbhusdelegare och A. Nordlander frikallas från den ansvarighet, hvori de på grund af borgen häfta, Bergström, Carlberg, Hero och Åmans sterbhusdelegare för återbetalning af nuvarande återstoden utaf ett vid 1853—1854 årens riksdag till anläggning af Vessman—Barkens jernväg anvisadt statslån å 200,000 riksdaler, samt bemålde personer och Nordlander för återbetalning af nuvarande återstoden utaf ett vid 1856—1858 årens riksdag till fullbordande af berörda jernväg beviljadt statslån å enahanda belopp.»

Uti denna hemställan instämde Statsrådets öfrige ledamöter.

Med bifall till hvad sålunda blifvit af Statsrådet tillstyrkt, behagade Hans Maj:t Konungen i nåder förordna, att proposition i ämnet skulle aflåtas till Riksdagen, af innehåll bilagan *B* till detta protokoll utvisade.

Ex protocollo

A. L. van der Hagen.
